

Lekcja rysowania pojedynczego zdania

Lekcja rysowania pojedynczego zdania

Zdanie

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 1

Uzupełnij notatkę na temat części zdania podanymi poniżej informacjami.

Wyróżniamy [] części zdania: podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie i okolicznik.

Podmiot i orzeczenie to [] części zdania:

a) podmiot: odpowiada na pytania [], nazywa [], najczęściej jest wyrażony [];

b) orzeczenie: odpowiada na pytania [], nazywa [], wyróżniamy:

- orzeczenie czasownikowe wyrażone [],

- orzeczenie imienne, które składa się z łącznika ([]) i orzecznika ([]).

kto? co?

wykonawcę czynności

czasownikiem w formie osobowej

czynności lub stany

główne

być, zostać, stać się

co robi? co się z nim dzieje?

rzeczownikiem w mianowniku lub zaimkiem

np. rzeczownika, przymiotnika, liczebnika

pięć

Ćwiczenie 2

Uzupełnij tabelę podanymi poniżej informacjami.

Część zdania	Jaką pełni funkcję w zdaniu?	Na jakie odpowiada pytania?	Czym jest wyrażona?
przydawka			
dopełnienie			
okolicznik			

przymiotnikiem, zaimkiem, liczebnikiem, rzeczownikiem, wyrażeniem przyimkowym

określa czasownik

jak? gdzie? kiedy? skąd? dokąd? dlaczego? w jaki sposób? w jakim celu? jak długo?

określa rzeczownik

rzeczownikiem, zaimkiem, wyrażeniem przyimkowym

odpowiada na pytania przypadków zależnych (oprócz Mianownika i Wołacza)

określa czasownik

przysłówkiem, zaimkiem, wyrażeniem przyimkowym

jaki? czyj? który? ile? czego? z czego?

Ćwiczenie 3

Uzupełnij poniższe wypowiedzenia odpowiednimi częściami zdania.

okoliczniki

pojechałem do kolegi.

przydawki

Przez noc czytał książkę.

dopełnienie

Mój tato otworzył .

podmiot gramatyczny

cały dzień płakała.

orzeczenie czasownikowe

Samochód na czerwonym świetle.

orzeczenie imienne

Julia świetną .

Źródło: zpe.gov.pl, licencja: CC BY 3.0.

Jak narysować wykres zdania pojedynczego?

Kliknij, aby zapoznać się z poszczególnymi etapami tworzenia wykresu zdania pojedynczego.

Przykładowe zdanie
<i>Dzielni mieszkańcy pokonali okrutnego Tengila.</i>
Od czego zacząć?
Aby narysować wykres zdania pojedynczego, znajdź związek główny i zapisz go w jednej linii, najpierw podmiot, potem orzeczenie. mieszkańcy - co zrobili? - <i>pokonali</i>
Co zrobić następnie?
Znajdź określenia podmiotu oraz określenia orzeczenia. Zapisz je odpowiednio w dwóch grupach.

Określenia podmiotu:

mieszkańcy - *jacy?* - **dzielni**

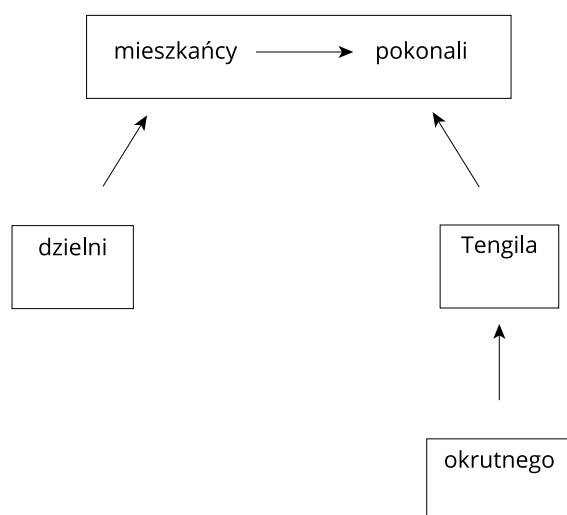
Określenia orzeczenia:

pokonali - *kogo?* - **Tengila**

Tengila - *jakiego?* - **okrutnego**

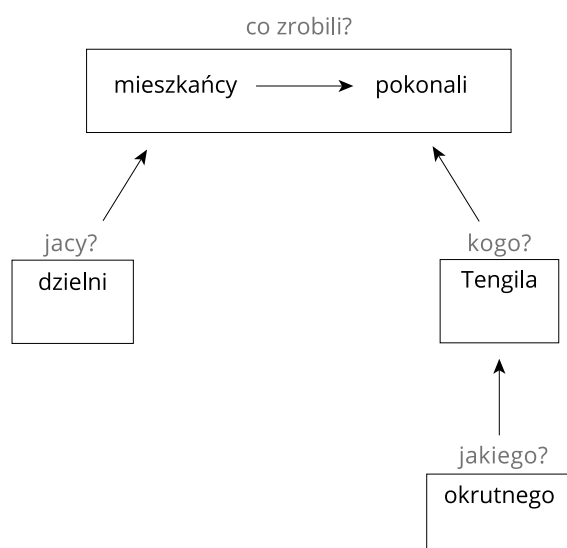
O czym należy pamiętać?

Pamiętaj, aby zapisać wyrazy według ich ważności. Nadrzędne stoją wyżej niż podrzędne.

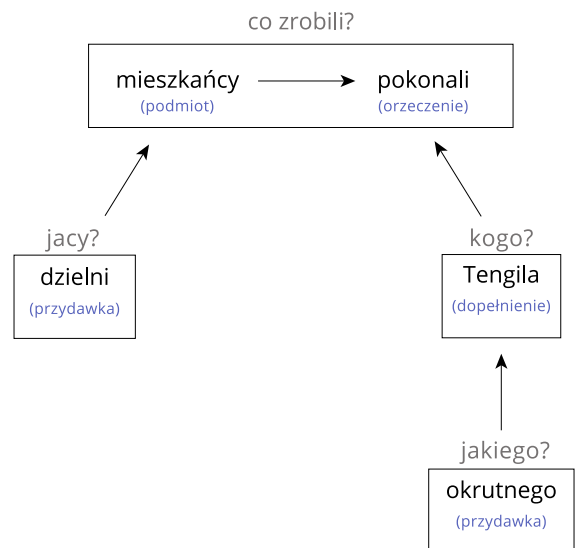
Pytania

Między wyrazami będącymi w związku zadaj pytania.

Części zdania

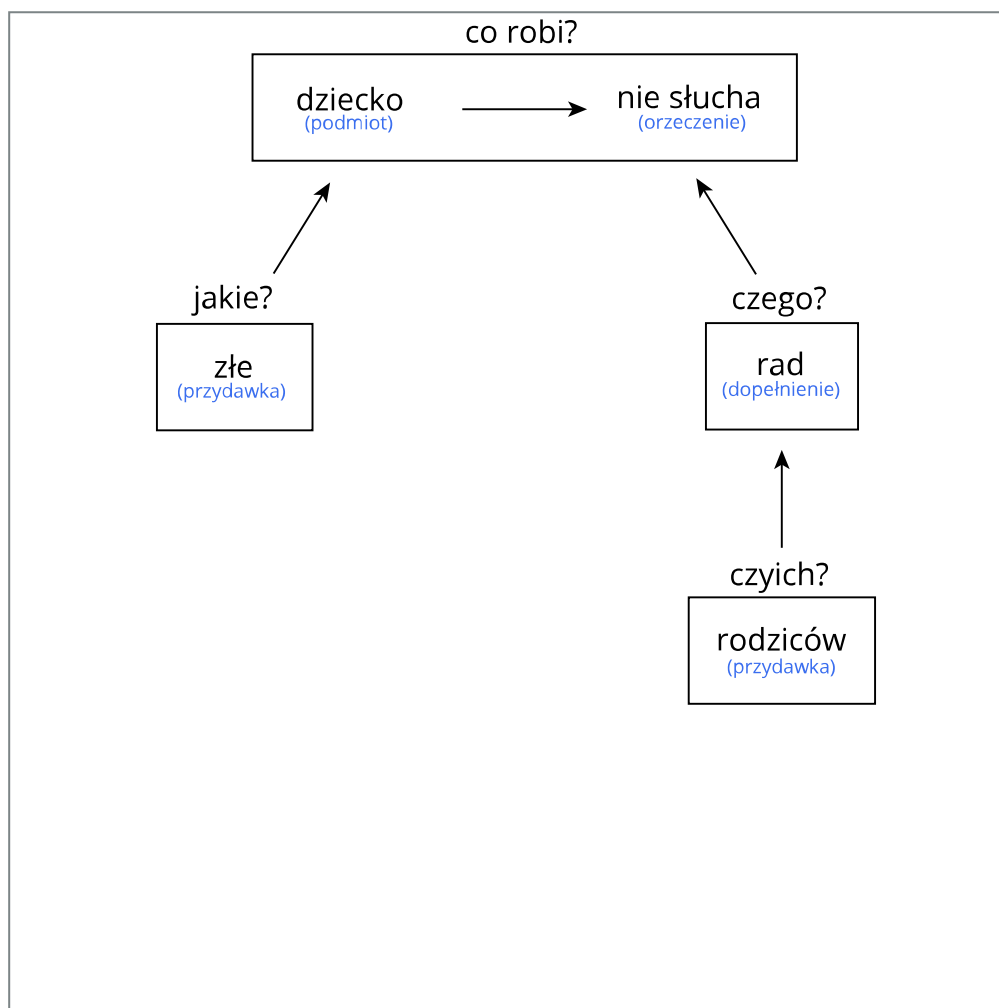
Na zakończenie podpisz części zdania.

Źródło: zpe.gov.pl, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 4

Przyjrzyj się wykresowi zdania pojedynczego. Zaznacz kolorem niebieskim grupę podmiotu, a grupę orzeczenia - zielonym.

Źródło: zpe.gov.pl, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 5

Obok każdego zdania wypisz związek główny (podmiot i orzeczenie).

Światło wiedzy silniejsze jest od słońca.

Tchórz w ciągu dnia dwa razy umiera.

I filozof ciasta z piasku nie ulepi.

Sznur kłamstwa jest krótki.

Bogatego się boi nieszczęście.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 6

Wypisz związki wyrazowe z podanych przysłów. Zadaj adekwatne pytania i nazwij części zdania.

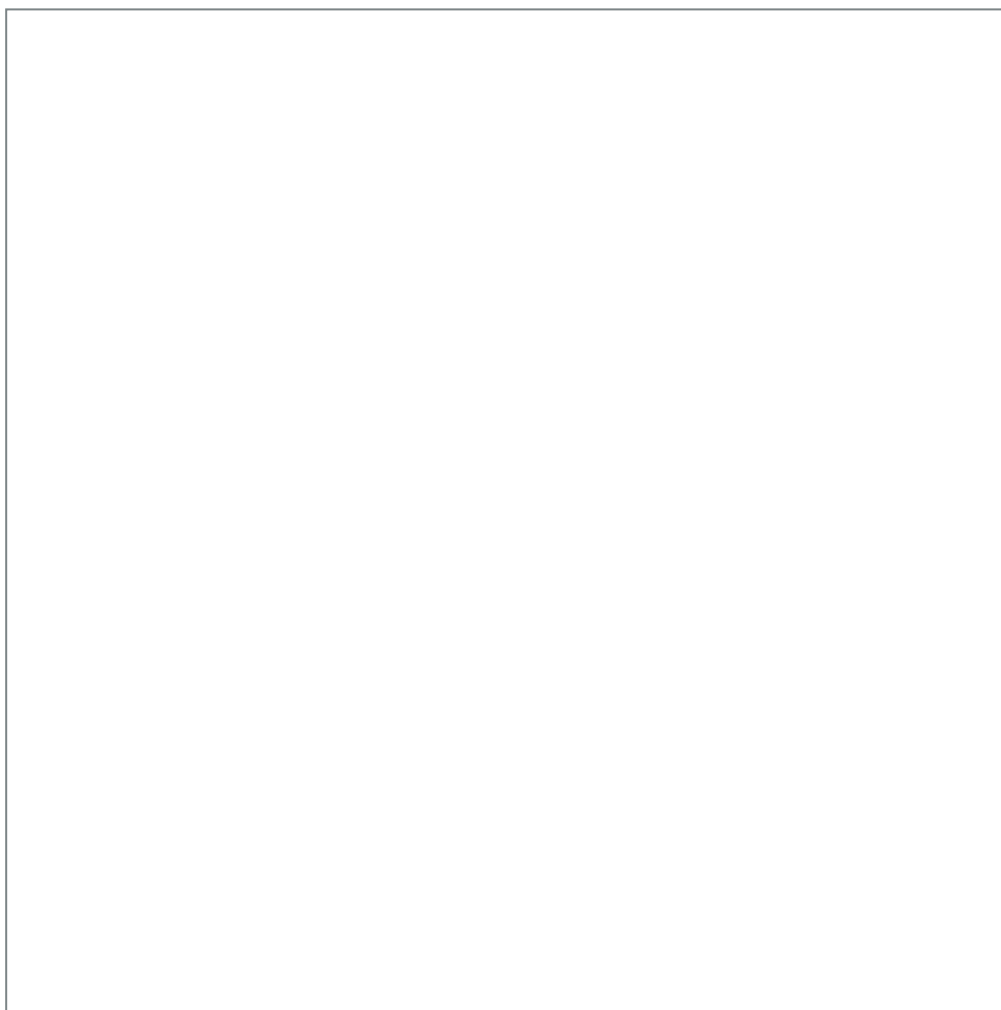
1. Bogatego się boi nieszczęście. (przysłowie uzbeckie)
2. I filozof ciasta z piasku nie ulepi. (przysłowie perskie)

Ćwiczenie 7

Narysuj wykresy poniższych zdań pojedynczych. Zadaj pytania i podpisz części zdania.

Prawdziwy człowiek jest twardszy od najtwardszego głazu.

Imię wolnego człowieka nigdy nie zginie.

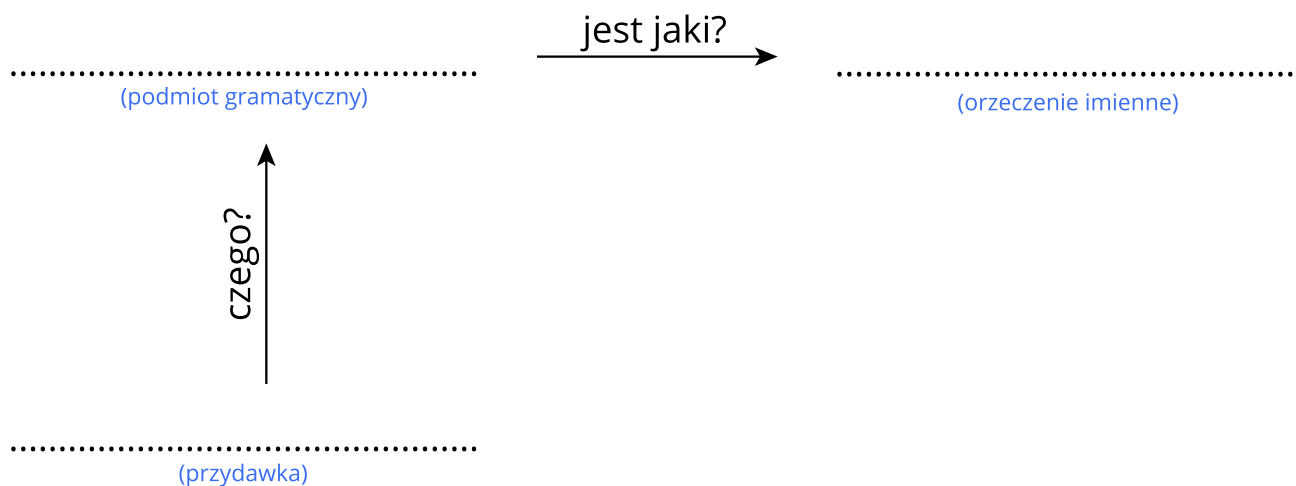

Ćwiczenie 8

Podane przysłowia dopasuj do odpowiednich wykresów.

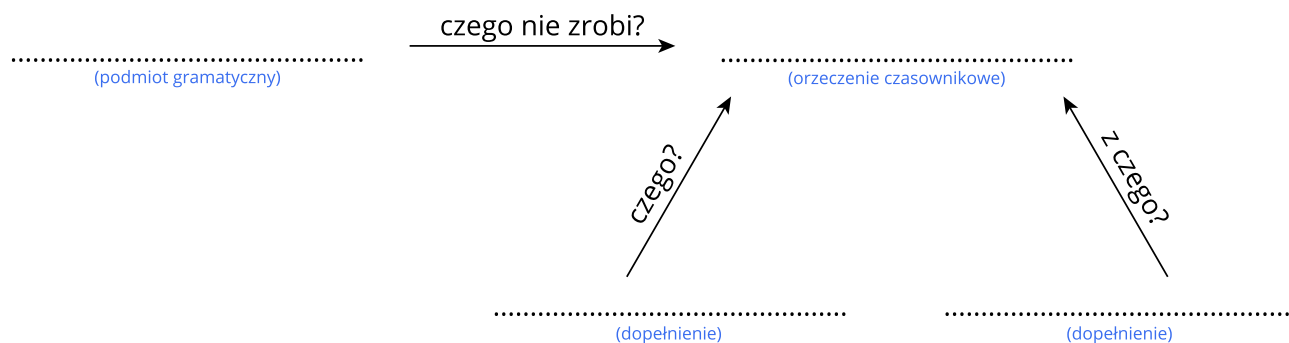
1. *Sznur kłamstwa jest krótki.* (przysłowie arabskie)
2. *Światło wiedzy silniejsze jest od słońca.* (przysłowie karaïmskie)
3. *I filozof ciasta z piasku nie ulepi.* (przysłowie perskie)

Wykres 1.

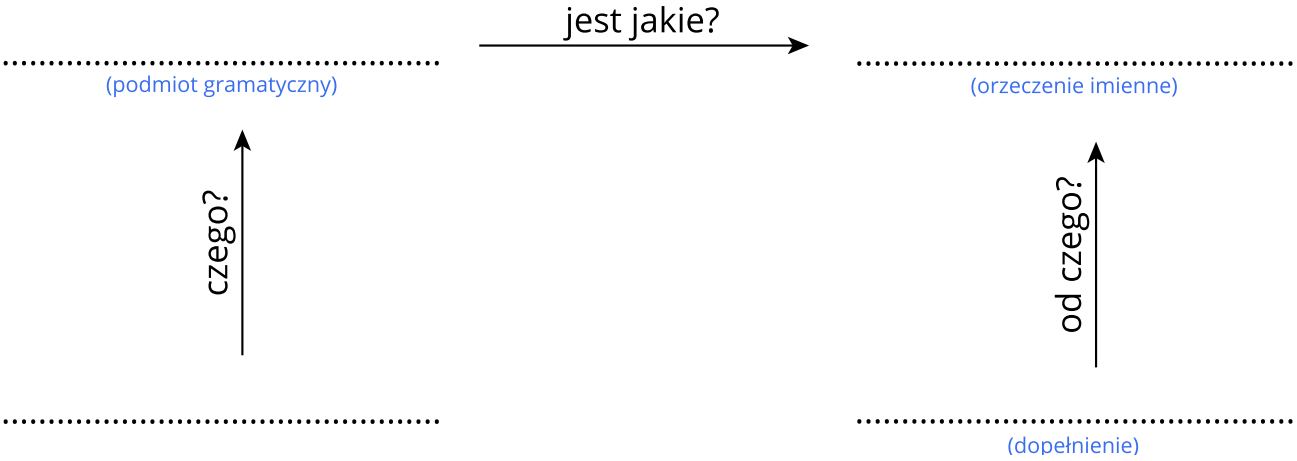
Źródło: a. nn., licencja: CC BY 3.0.

Wykres 2.

Źródło: a. nn., licencja: CC BY 3.0.

Wykres 3.

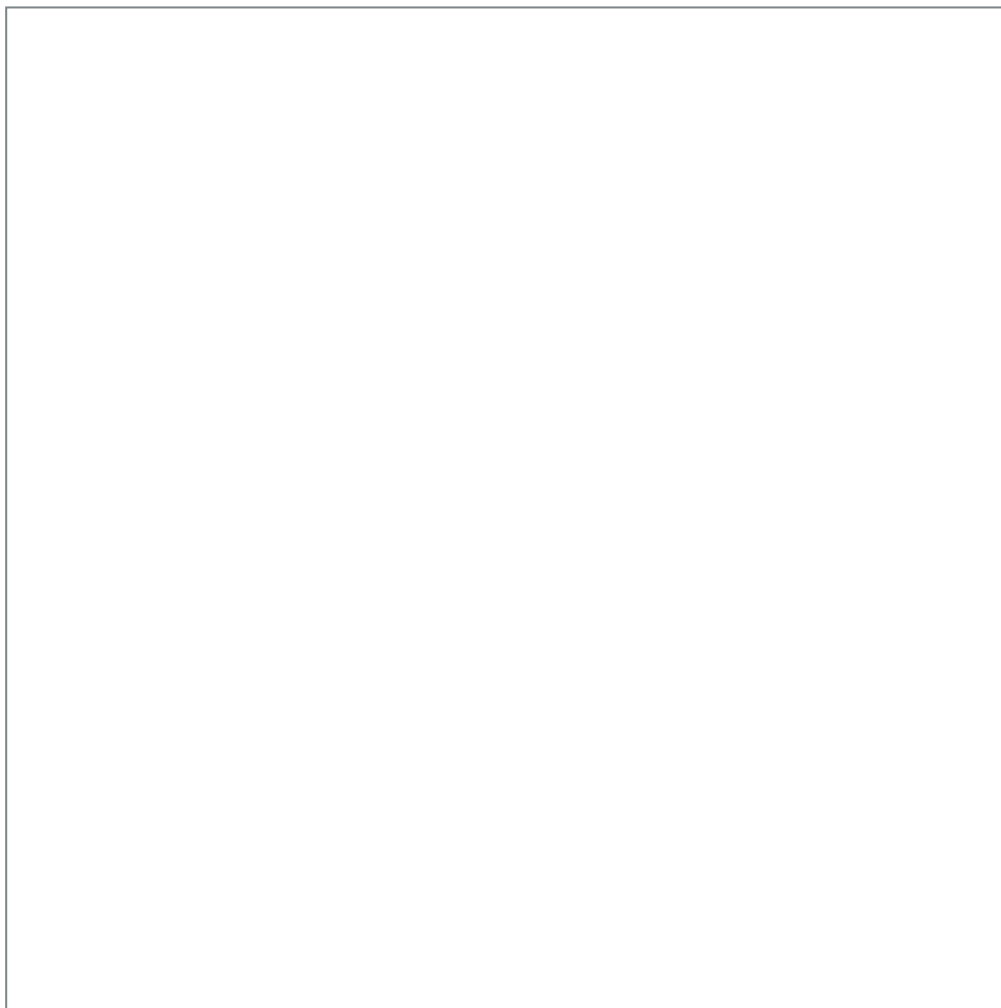
Źródło: a. nn., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 9

Narysuj wykresy poniższych zdań pojedynczych. Zadaj odpowiednie pytania i podpisz poszczególne części zdania.

Każdy patrzy przez własne okulary.

Wielbłąd nigdy nie widzi swojego garbu.

Ćwiczenie 10

Uzupełnij tabelę podanymi poniżej informacjami.

Zdanie	Informacje na temat podmiotu	Informacje na temat orzeczenia
Najważniejsze jest niewidoczne dla oczu.		
Prawdziwa miłość nie wyczerpuje się nigdy.		

orzeczenie czasownikowe

podmiot wyrażony przymiotnikiem

podmiot wyrażony rzeczownikiem

orzeczenie imienne

Ćwiczenie 11

Podziel wyrazy w podanych zdaniach na grupę podmiotu i grupę orzeczenia:

1. Piękne życie ma wszystkie barwy.
2. Mądrzy ludzie nie zapominają najpiękniejszych chwil życia.

Zdanie 1. grupa podmiotu

Zdanie 1. grupa orzeczenia

ma

najpiękniejszych

chwil

nie zapominają

ludzie

życie

życia

piękne

wszystkie

barwy

mądrzy

Zdanie 2. grupa podmiotu

Zdanie 2. grupa orzeczenia

Ćwiczenie 12

Przeczytaj zdanie. Następnie uzupełnij wolne miejsca podanymi poniżej wyrazami.

Na podłodze w największej sali balowej leży wspaniały, wielobarwny, perski dywan.

Podmiotem zdania jest wyraz , orzeczeniem .

W zdaniu jest przydawek - dwie określają wyraz , np. .

a pozostałe są określeniami , np. .

W zdaniu dopełnienia.

W zdaniu występują okoliczniki, które odpowiadają na pytanie , np. .

dwa

trzy

kiedy?

największej

nie ma żadnego

pięć

wielobarwny

dywan

podmiotu

w sali

sali

są dwa

leży

gdzie?